

[Avaleht](#) > ... > [Kohtuasja Algamine](#) > [Kus Ja Kuidas?](#) > [Kuidas Algatada Kohtuasja?](#) > Northern Ireland

Kuidas algatada kohtuasja?

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Põhja-Iirimaa

1 Kas ma pean kindlasti kohtusse pöörduma või on ka muid võimalusi?

Järgmistes punktides on üldjoontes kirjeldatud menetluste algatamise korda Põhja-Iirimaaal. See ei ole siiski seaduse täielik kirjeldus ning seda ei peaks sellisena käsitlema. Kohtu kodukorras on sätestatud üksikasjalikud menetlused ja võimaluse korral tuleks neid uurida.

Vähesed inimesed soovivad kohtusse pöördumisega kiirustada ja enamik on nõus uurima võimalust lahendada vaidlus kompromissiga. Seda saab teha mitteametlikult ilma õigusabita (nt kohtumise, kirjavahetuse või telefonikõne teel) või ametlikumalt juriidilise esindaja või lepitaja abiga. Üksnes juhul, kui kokkulepet ei saavutata, peaks pöörduma kohtusse.

Vt lisateavet alternatiivsete vaidluste lahendamise võimaluste kohta Põhja-Iirimaaal [Põhja-Iirimaa õiguskeskuse veebisaidil](#).

Kui kohtusse pöördumine on vajalik, peate leidma kohtuasja jaoks asjakohase koha. Kui teie nõue on tsiviilõiguslikku laadi, võib seaduse järgi pöörduda sellega kõrgesse kohtusse (High Court). Kuid suuremat osa kohtuasju menetletakse krahvkonnakohtus, kes lahendab kuni 30 000 naela suuruseid rahalisi nõudeid. Põhja-Iirimaa on jaotatud halduskohtu osakondadeks ja sobivat kohta võib aidata valida halduskohtu juhend. Üldiselt on tavaks, et menetlus algatatakse selles halduskohtu osakonnas, kus on kostja elukoht või ta äri tegevuskoht (kuigi põhimõtteliselt võib menetluse algatada ükskõik millises osakonnas).

[Halduskohtu juhendi](#) saab alla laadida Põhja-Iirimaa kohtuameti (NICTS) veebisaidilt. Üldiste küsimustega võite pöörduda Põhja-Iirimaa kohtuameti teabeüksuse poole (+44 300 200 7812).

2 Kas kohtusse pöördumiseks on määratud tähtaeg?

Vt [menetlustähtaegu](#) käsitlevat teabelehte.

3 Kas ma pean pöörduma selle liikmesriigi kohtusse?

Vt vastust punktile 1 ja [kohtualluvust](#) käsitlevat teabelehte.

4 Kui jah, siis millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis enese ja vastaspoole elukohast või muudest kohtualluvuse kriteeriumidest lähtuvalt pöörduma?

Vt vastust punktile 1 ja [kohtualluvust](#) käsitlevat teabelehte.

5 Millisesse kohtusse pean ma selles liikmesriigis pöörduma, arvestades hagi eset ja hagi hindu?

Vt vastust punktile 1 ja [kohtualluvust](#) käsitlevat teabelehte.

6 Kas ma võin ise hagi esitada või pean ma kasutama vahendajana advokaati?

Üldiselt võib isik tegutseda menetluses hageja või kostjana ise või juriidilise esindaja kaudu. Siiski on mõned erandid, näiteks peab kõrges kohtus piiratud teovõimega isiku (nt alla 18-aastase) esindaja või eestkostja tegutsema õigusnõustaja (*solicitor*) kaudu. Äriühing peab samuti tegutsema õigusnõustaja kaudu, välja arvatud juhul, kui kohus lubab juhul ettevõtet esindada.

Isiku asendamiseks või esindamiseks võidakse nõuda kohtu luba.

Nii kõrge kohtu kui ka krahvkonnakohtu astmete puhul võib esindamata isikut saata sõber, kellega võib pidada nõu ja kes võib teha märkmeid. Kuid kohtud võivad seada tingimusi/piiranguid, et tagada kohtuasja korrektne menetlemine.

Euroopa Liidu advokaadid, juristid, vandeadvokaadid jt võivad tegutseda koostöös kohalike juristidega.

Kõrge kohus tegeleb keerulisemate kohtuasjadega ja esindamata isikud on pigem erand kui reegel. Nii on ka krahvkonnakohtu puhul. Kuid juriidiline esindamine on väiksemaid nõudeid käsitlevate kohtuasjade puhul vähem tavaline. Seda tõenäoliselt seetõttu, et nende kohtuasjade suhtes kohaldatakse lepitust ja kohtukorraldus on vähem ametlik. Kuid nõude väärtus ei ole tõenäoliselt parim alus määramaks, kas juriidiline esindamine on vajalik. Mõnikord võivad väikese väärtusega nõuded tõstatada keerulisi küsimusi seoses vastutusega või hooletuse tõttu tekkinud kahjuga. See on üks põhjus, miks Põhja-Iirimaa ei kuulu isikukahju nõuded väiksemate nõuete kohtualluvusse.

Kui te ei taha kaasata juristi, võite otsida nõu või abi vabatahtlike sektorist (nt kodanike nõustamise teenistus) või seadusjärgselt asutuselt (nt Põhja-Iirimaa tarbijaküsimuste nõukogu).

7 Kui ma soovin alata kohtuasja, siis kellele ma oma hagiavalduse esitan: kohtu registratuuri, kantseleisse või muule haldusasutusele?

Üldiselt tuleks kohtuasja algamiseks esitada asjakohased dokumendid koos nõutava lõivuga asjakohasele kohtukantseleile. Kohtukantseleid on tavaliselt avatud kell 10.00–16.30.

Kohtu töötajad saavad pakkuda üldist abi ja teavet menetluste kohta, aga nad ei saa anda õigusnõu ega soovitada esindajaid.

Põhja-Iirimaa õigusliidul (The Law Society of Northern Ireland) on nimekiri kohalikest õigusnõustajatest ja advokatuuri raamatukogu (The Bar Library) kaudu saab leida kohaliku vandeadvokaadi.

8 Mis keeles võin ma hagiavalduse esitada? Kas ma saan seda suuliselt teha või peab see olema kirjalikus vormis? Kas ma võin selle saata faksiga või elektronpostiga?

Enamik taotlusi algatatakse kirjaliku dokumendiga, mis peab olema inglise keeles. Kuid menetluse käigus võib teha suulisi taotlusi.

Dokumendid tavaliselt viiakse või saadetakse asjaomasesse kohtukantseleisse kinnitamiseks. Kuid pärast kinnitamist toimetatakse need kätte kooskõlas kohtu reeglitega. Olenevalt dokumendist võidakse seda teha e-posti, faksi, posti või isikliku kättetoimetamise teel.

Kui on vaja tõlke või dokumentide tõlkijaid, nõutakse tavaliselt kulude kandmist pooltelt ja mitte kohtult.

9 Kas hagiavalduse esitamiseks on eraldi vorm või kui ei, siis kuidas pean ma oma avalduse vormistama? Milliseid andmeid peab hagiavaldus sisaldama?

Kohtu reeglitega nähakse eri menetluste jaoks ette eri dokumendid.

Kõrges kohtus algatatakse enamik kohtuasjadest (nt nõue isikukahju või surma, pettuse, varakahju vms hüvitamise korral) kohtukutsega, mille annab välja peakantselei ja varaliste vaidluste osakonna nimel kohtu vastuvõtu osakond. Üks kohtumäärus on lõivu templiga, määrus pitseeritakse ning kantselei säilitab selle ja annab hagejale ühe pitseeritud ja tembeldatud originaali koos vajaliku arvu pitseeritud koopiatega nende kättetoimetamiseks.

Kohtumäärus võib olla kinnitatud üldiselt (lühikese avaldusega nõude laadi ja taotletava õiguskaitsevahendi kohta) või spetsiaalselt (täieliku nõudeavaldusega).

Krahvkonnakohtus algatatakse enamik kohtuasju tsiviilhagi algatamise dokumendiga. Tsiviilhagi algatamise dokumendis tuleb märkida poolte täisnimed ja aadressid ning asjaomane halduskohtu osakond. Tavaline tsiviilhagi algatamise dokument peab sisaldama „21 päeva kulusid“ – need on fikseeritud kulud, mis tähendab, et kui kostja maksab võla või kahjuhüvitise ja 21 päeva kulud, siis hagi peatatakse. Tsiviilhagi algatamise dokumendis sätestatakse nõude üksikasjad (sealhulgas asjaomased kuupäevad ja kohad).

Kui teie kohtuasi on väiksema nõude kohta, on selleks erivorm, mis on kättesaadav [Põhja-lirimaa kohtuameti veebisaidil](#).

Kohtuasja edenedes võib olla vaja täita muid dokumente. Kohtu töötajad võivad anda nende dokumentidega seoses üldist nõu, aga nagu eespool märgitud, ei saa nad anda õigusnõu ega täita teie eest vorme.

10 Kas ma pean tasuma riigilõivu? Kui jah, siis millal? Kas ma pean algusest peale tasuma advokaadikuluseid?

Lõivud tuleb maksta kohtumääruse, tsiviilhagi algatamise dokumendi või väiksema nõude esitamisel ja ka kohtuvaidluse protsessi mitmes etapis. Asjakohasele vormile on tavaliselt kinnitatud lõivu kviitung. Krahvkonnakohtu astmes saab seda teha mis tahes kohtukantseleis.

Üldine põhimõte on, et kaotanud pool kannab kõik kulud, nii enda kui ka vastaspoole omad. Kõrges kohtus hinnatakse kulusid tehtud töö alusel. Krahvkonnakohtutes on fikseeritud kulude libisev skaala, mis on seotud nõude väärtusega. See aitab prognoosida kohtuvaidluse võimalikku kulu, kuid mõnede krahvkonnakohtu kohtuasjade puhul on kohtunikul õigus otsustada kulude taseme üle.

Tavaliselt saab kulud välja mõista üksnes menetlusosalisele või kohustada teda neid tasuma. Nõudest tulenevad kulud (nt tunnistaja kulud, reisikulud, eksperditõendite kulud) peate kandma menetluse käigus. Kuid edu korral on võimalik, et saate need tagasi nõuda.

Väiksemaid nõudeid käsitlevate kohtuasjade puhul mõistetakse kulud välja tavaliselt ainult juhul, kui on tõendeid ühe poole põhjendamatu käitumise kohta.

Kohtuotsuste täitmisele pööramise amet vastutab raha, kaupade või vara sissenõudmisega seotud tsiviilkohtu otsuste täitmisele pööramise eest Põhja-lirimaal ning võib aidata tagada teile tasumisele kuuluvaid makseid, kui te kohtuasja võidate ja teine pool mõistliku aja jooksul neid ei maksa. Otsuste täitmisele pööramise ameti teenused on tasuta. Lisateave otsuste täitmisele pööramise ameti kohta on Põhja-lirimaa kohtuameti veebisaidil ja otsuste täitmisele pööramise menetlusi käsitleval teabelehel.

Juristitasuga seotud korraldus on juristi ja kliendi vaheline küsimus. Mõnikord nõutakse mitmes osas maksmist. Muudel juhtudel võidakse tasu maksta täies ulatuses menetluse lõpetamisel.

11 Kas ma saan taotleda menetlusabi?

Põhja-lirimaal on olemas seadusjärgne kava kohtukulude tasumiseks riiklikest vahenditest (õigusabikava).

Kuid sellest kavast on välja jäetud teatud menetlused (nt laimamine) ning selle suhtes rakendatakse vahendite ja põhjendatuse kontrolli.

Antud õigusabi ei tohi kasutada enne selle andmist tekkinud kulude katmiseks.

Lisateave õigusabikava kohta on õigusabi lehekülgedel ja Põhja-lirimaa õigusliidu veebisaidil.

12 Mis ajast loetakse minu hagiavaldus ametlikult esitatuks? Kas ma saan ametiasutuselt tagasisidet või kinnituse selle kohta, et minu hagiavaldus on nõuetekohaselt vormistatud?

Aegumise mõistes tähistab menetluse alustamist väiksemate nõuete hagi, tsiviilhagi algatamise dokumendi või kohtumääruse väljaandmine.

Kui vorm on õigusaktides ette nähtud, ei muuda mis tahes kõrvalekaldeid, mis ei mõjuta sisu ega ole mõeldud eksitamiseks, vormi kehtetuks ja kõik puudused saab tavaliselt parandustega kõrvaldada.

13 Kas mulle antakse täpset informatsiooni järgnevate sammude kohta (nt kostja vastuse esitamise tähtaeg)?

Kohtuvaidluse protsessi puhul kehtivad mitmesugused tähtajad ja kuigi kohtu töötajad saavad vastata konkreetsetele päringutele, ei jälgi nad kohtuasja üksikuid etappe.

Kõrges kohtus esitab hageja hagi kohtuistungiks 6 nädala jooksul alates kohtutoimingute lõpetamisest või muul kohtu lubatud ajal; esitamisel tuleb tasuda lõiv. Hageja peab teistele hagi pooltele toimetama kätte hagi esitamise teatise. Enne kohtuistungit või läbivaatamise kuupäeva määramist tuleb isikukahju ja meditsiinilise hooletuse juhtumite korral esitada ka kohtuistungiks valmisoleku tõend.

Kui kohtusse ilmumise avaldust ei esitata ega toimetata kätte või kostja ei esita vastuväidet, saab hageja kohtuotsuse tagada haldusmenetluse abil (kuigi võib juhtuda, et kahjuhüvitise hindamiseks tuleb tal ilmuda kohtuametniku (*Master*) ette).

Krahvkonnakohtus peab hageja esitama valmisoleku tõendi, kui kostja on esitanud teatise oma kavatsusest end kaitsta. Kui tõendit kuue kuu möödudes ei esitata, peavad menetlusosalised ilmuma kohtuniku ette, kes võib anda suuniseid menetluse edasise käigu kohta. Kui ei ole esitatud kaitsmise kavatsuse teatist, saab hageja kohtuotsuse tagada haldusmenetluse abil (kuigi ta peab võib-olla ilmuma kahjuhüvitise hindamiseks ringkonna kohtuniku ette).

Väiksemaid nõudeid käsitleva kohtuasja puhul antakse kostjale nõudele vastamiseks fikseeritud aeg – see on tavaliselt 21 päeva pärast nõude saabumist kohtukantseleisse. Kui kostja saadab vaidlustamise teatise, esitatakse kohtuasi kohtunikule kohtuistungil arutamiseks. Kui vaidlustamise teatist ei ole saadud, saab hageja kohtuotsuse tagada haldusmenetluse abil (kuigi ta peab võib-olla ilmuma kahjuhüvitise hindamiseks kohtuniku ette).

Seotud lingid

[Põhja-lirimaa kohtuamet](#)

[Põhja-lirimaa juriidiliste teenuste amet](#)

Viimati uuendatud: 27/09/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked

on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.